

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
(SZTAB GENERALNY)

Rov

88055a

Warszawa, dn. 24. VIII. 1922 r.

Oddział II.

Tajne

Nr 22950 / II. Inf. II. A.

Tel: 137. wewn.

D o

ADJUTANTURY GENERALNEJ NACZELNEGO WODZA.

Belweder.

Przedkładam do wiadomości odezwy komitetów narodowych Chiwy, Buchary i Turkiestanu, otrzymane przez attaché wojskowego P.P. w Paryżu z uwagami odnośnie położenia w Turkiestanie w kwietniu b.r.

1 zał.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
88055a
29. VIII
1922 roku
Wyszło dn. 29. VIII 1922 roku
3241/22

SZEF ODDZIAŁU II. SZT. GEN.

MATUSZEWSKI Ppułk.p.d.Szt.Gen.

O t r z y m u

Adjutantura Generalna
Min. Spr. Zagr. D. V.
Attaché Wojsk. w Londynie
Moskwie i Kontantynopolu.

13

PISMO DO KONSULA JAPONSKIEGO W KULDZY.

Do
 Świątłego Uznania Przedstawiciela Wielkiej Japonji
 w Kuldży.

Ciemieźone przez Rosję ludy Turkiestanu były pozbawione od półwieku światła wiedzy i postępu oraz narażone na okrutną politykę rasyfikatorską. Walcząc przeciwko tej polityce, ludy Turkiestanu pokrywają cały kraj siecią organizacji Komitetu Narodowego Wyzwolenia i w roku 1916. pod hasłem wolności powstają orężnie przeciwko ustrojowi jarzma.

Rewolucja w Lutym 1917.r. budziła w narodzie pewną nadzieję na odzyskanie wolności. Przewrót październikowy w Rosji przekazał władzę państwową w ręce Sowietów z Leninem na czele.

Polegając na dekretach nowej władzy sowieckiej o prawie samostanowienia każdego narodu, Turcy turkiestańscy wybierają w m. Kokandzie, w byłej stolicy turkiestańskiej, rząd narodowy.

Władze sowieckie, będące w istocie rządem nacjonalistycznym, organizują zdradziecką kompanję, skierowaną przeciw ruchowi autonomistycznemu w Turkiestanie.

Rząd narodowy zostaje rozpedzony, część jego przedstawicieli zadordowana, miasta - zburzone, bez skrupułów mordowano kobiety i dzieci; grabiono domy, bydło, sprzęty gospodarcze. Prześladowanie trwa do chwili obecnej.

Po upadku Rządu Narodowego władzę objął komitet narodowego wyzwolenia, któremu również podlega armja wymienionego rządu.

Obecnie w każdym okręgu Turkiestanu oficjalnie lub konspiracyjnie istnieją komitety oraz ich organizacje, dążące do narodowego wyzwolenia kraju.

W podobnie ciężkiej sytuacji znajduje się również Buchara i Chiwa. Wobec czego Narodowe Komitety Turkiestanu, Buchary i Chiwy złączone pod hasłem "Azja dla Azjatów", zwracają się za pośrednictwem Pana do Rządu Japonji z oświadczeniem:

Ludy Turkiestanu, Buchary i Chiwy protestują przeciwko ujarzmieniu, deptaniu praw i rozgromieniu ich mienia przez rząd sowiecki i proszą was, synów wspólnej naszej matki - Azji, o wyciągnięcie braterskiej dłoni w nierównej walce o byt, proszą o pomoc orężną finansową i inną.

Podpisy: Dowódca siły zbrojnej Ferganu - Szir-Muhammed
 prezes Kom. Odrodzenia Buchary: Muzaffar-Ed-Din
 Chiwy: Alimbek-Ażad-Kulibec-
 Ogły; prezes ogólnonarodowego centr. turk. kom.
 Sadryd-Din-Chan. 9 marca 1921.r.

Główni przywódcy Turk. Centr. Kom. Ogólnonarod. Zjedn. z Sadpad-Din Chanem na czele byli oddani pod sąd i 23 grudnia 1921 roku stanęli przed rewolucyjnym trybunałem w Turk.; Sadrad i jego najbliższy współpracownik Kerimow zostali skazani na karę śmierci, która następnie zamieniona była na 5 lat więzienia.

Pismo treści analogicznej /tylko bez zwrotu: "Azja dla Azjatów" zostało wysłane do przedstawiciela Anglii w Kaszgarze.

"Turkkomisja", utworzona przez "W.C.I.K." i wysłana do Turk w celu rewizji spraw sow. turkiest., otrzymała nieograniczone pełno mocnictwa łącznie do prawa rozstrzelania turkkomisarzy.

1. Prezes - Szakwa Zurabowicz Eliawa, obecnie "wojenmorkom sowieckiej Gruzji."

2. Drugi Safarow /?/, obecnie, autor artykułów rewelacyjnych o "Kolonizacyjnej polityce bolszewików w Turk; "

Pozostali członkowie "Turkkomisji" - Joffe, Sokolnikow, Suric Solo, Gokubiew.

Zgodnie z regulaminem obecnie przyjętym z 8 członków Turkkomisji "W.C.I.K." wyznacza 4 z pomiędzy przedstawicieli centralnej Rosji, 4 zaś z pośród przedstawicieli Turk., przy czym ci ostatni wchodzi w skład prezydium Turkkomisji.

Turkfront ma prawo odwołania rozporządzeń "Turkcika", co się zdarzało niejednokrotnie zgodnie z decyzją zarządzającego specjalnym wydziałem "Turkfrontu" - Petersa.

Na wiosnę w roku bieżącym w jednym z miast Turk., w okręgu fergańskim odbył się 2-gi zjazd turk. powstańców. Brali w nim udział delegaci oddzielnych powstańczych oddziałów, przedstawiciele ludności sowieckiego Turk. oraz przedstawiciele okręgów muzułmańskich, sprzyjających powstańcom.

Na zjeździe wybrano rząd tymczasowy i ogłoszono Turk. jako niepodległą republikę.

Zjazd wystosował wezwanie do ludności Turk. na bezlitosną walkę z bolszewikami dopóki nie nastąpi zasadnicza zmiana polityki bolszewików w stosunku do Turk. i dopóki władza nie zostanie przekazana niepodległemu narodowemu rządowi, co byłoby jedynym środkiem przywrócenia wszystkich praw muzułmańskiej większości, opierając je na trwałych podstawach.

Wybrany rząd obiecuje zwołać niezwłocznie po obaleniu w Turk. regime'u sowieckiego zjazdu ustawodawczego /po 1 przedstawicieli na 5000 wyborców/.

Wszystkim mniejszościom narodowym przysługuje prawo w zakresie wewnętrznym oraz prawa: posiadania szkół z ojczystym językiem wykładowym, wolności sprawowania obrzędów religijnych, obrony praw mniejszości, wynikającej z przyznanej autonomii wewnętrznej.

Praw wyborczych są pozbawieni: wszyscy czynni pracownicy "sowrządu", urzędnicy specjalnych oddziałów i "CZ.K." oraz należący do partji komunistów, jak również osoby nie uznające rządu tymczasowego.

Sprzedaz nieruchomości cudzoziemcom czasowo - wzbroniona, jednakże mają oni prawo wydzierżawienia na okres czasu nie dłuższy od 10 lat. Posiadłości ziemskie, zabrane rządami rosyjskimi, zostają zwrócone ich właścicielom.

Góry, lasy, stepy nieuprawnione zostaną ogłoszone, jako własność państwowa i mogą być przekazane przez Turk. Turecką Republikę cudzoziemcom jako koncesje.

Za zgodność odpisu ZYBKOWSKI porucznik

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York